

Srečanje po devet- najstih letih

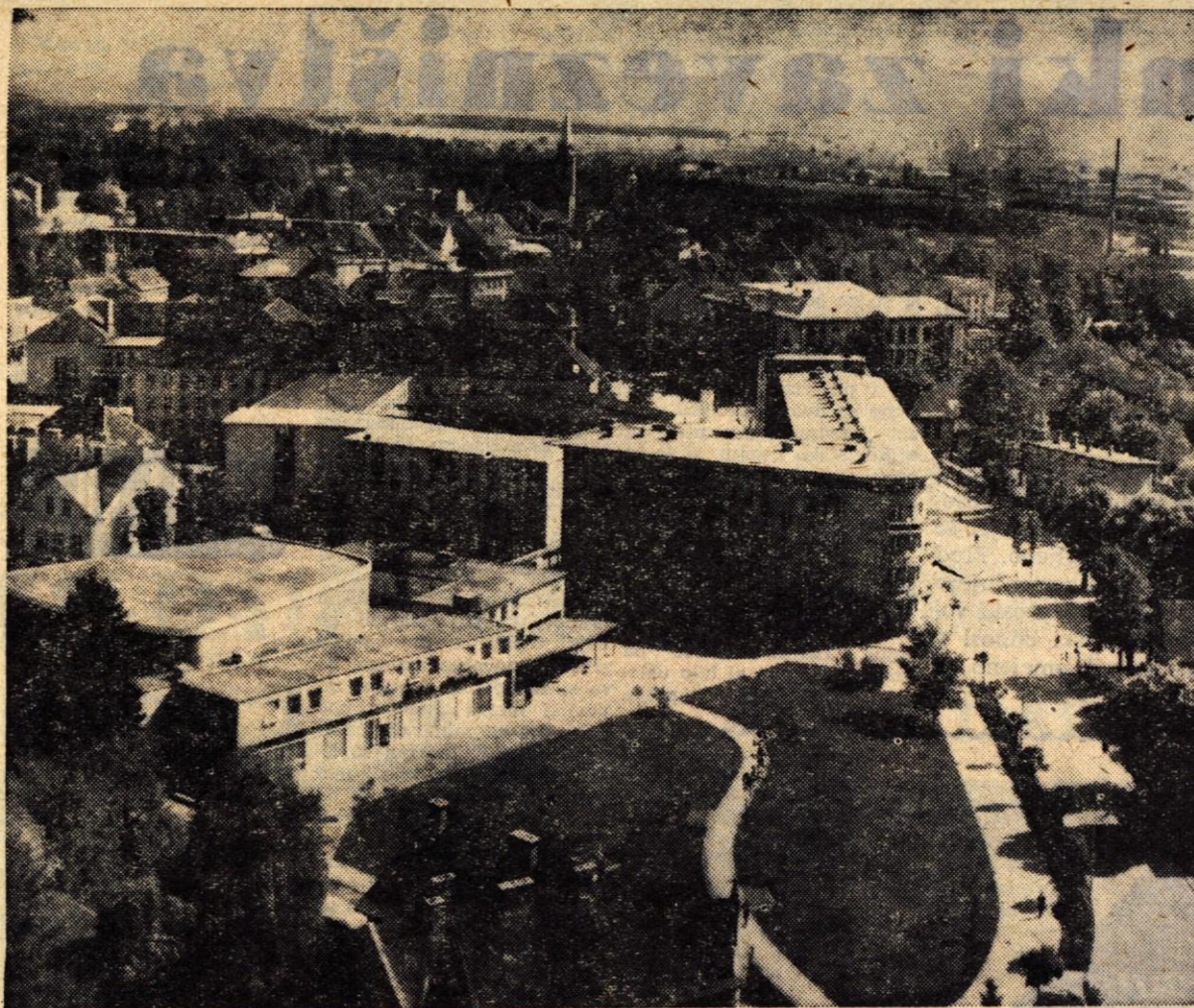
ENAJSTI APRIL je za preživele taboriščnike nemškega koncentracijskega taborišča Buchenwald domala prav tako pomemben, če ne še bolj, kot so njihovi rojstni dnevi, zakaj tega dne so se sami osvobodili.

V počastitev tega dne se je minulo soboto in nedeljo v prostorih hotela Triglav na Bledu zbralo okrog štirideset preživelih »Buchenvaldčanov« iz ljubljanskega okraja. Bil je to njihov devetnajsti rojstni dan. Tovariško srečanje je organizirala grupa Buchenwald pri ZZB NOV okraja Ljubljana. V času tega tovariškega srečanja so govorili predvsem o sredstvih za množično udeležbo na komemoraciji ob 20-letnici osvoboditve, ki bo prihodnje leto v Buchenwaldu. Zato so bili enotni v želji, da naj bi občinski, okrajni in republiški odbor ZZB NOV zagotovil sredstva, ki bi omogočila, da se jubilejne komemoracije udeleži čimveč preživelih. V zvezi s tem so poudarjali tudi potrebo za hitrejšo zbiranje spominov in ostalih prispevkov za zbornik taborišča Buchenwald.

Enajstega aprila 1945 se je osvobodilo enaindvajset tisoč ljudi. Morda se zdi neverjetno govoriti o tem pri takšni množici ljudi, ki so pripadali vsem narodom Evrope in govorili več kot dvajset jezikov, za živopisano množico modernih sužnjev tretjega rajha, ki so bili neprenehoma v borbi za samoohranitev in v negotovosti za življenje. Vendar to ni bil čudež! Bilo je nekaj, kar jim je dajalo skupno osnovo, enotno voljo — bila je to antifašistična zavest. Prav ta pa je bila vzrok, da niso klonili, ko so po njihovih hrbitih padale gorjače, ko... Na tistih tleh je v poslednjem slovesu na krute načine onemelo več kot 51.000 borcev za svobodo in političnih jetnikov vseh evropskih narodov, na tistih tleh je zrasla pravilno pojmovana ideja skupnosti povezanih, discipliniranih ljudi, ki so imeli skupno vodstvo — internacionalni komite, porazdeljen na posamezne narodne odseke.

Po nepopolnih podatkih živi na Gorenjskem 26 preživelih. »Buchenvaldčanov«. Prihodnjič bomo prisluhnili njihovim spominom.

STANE SKRABAR



KRANJ Z NEBOTICNIKA (FOTO: F. PERDAN)



Stran 5:

- MISLIL SEM, DA JE TO MOJ KONEC — V tej številki začnemo objavljati spomine znanega padalca, starega člana jugoslovanske padalske reprezentance JANEZA BREZARJA. V prihodnjih številkah boste brali o njegovih napetih doživljajih v zraku.

Stran 7:

- PRESERNOVA PISARJA — piše Črtomir Zorec, nadaljevanje prihodnjič.
- RATEČE NEKDAJ IN DANES

Stran 9:

- FILMSKI PORTRET IGRALKE AUDREY HEPBURN

Stanovanja

Za prenekaterga človeka selja rastejo kot gobe po prvi nas je stanovanje še vedno problem številka 1. Poleg hrane in obleke spada streha nad glavo že vsekozi v človekovi zgodovini skorajda ni mogoče živeti. Od prvotnih, sila enostavnih bivališč, ki so se v posameznih geografskih okoljih zelo razlikovala, si je človek do danes zgradil moderna stanovanja z vsem udobjem, ki si ga je mogoče zamisliti.

Po vojni smo pri nas zgradili že veliko stanovanj. Moderna stanovanjska na-

selja rastejo kot gobe po dežju, individualne stanovanjske hišice povečujejo naše vasi v dolga in neurejena obcestna naselja. Prošenj za nova stanovanja pa še ne zmanjka. Nekateri ljudje še vedno stanujejo v zelo neprimernih pogojih. Precej je še takih. Težko je iskati krivca v vseh teh posameznih primerih...

Pred nedavnim smo pisali o skrajno neprimernih stanovanjskih in sploh življenjskih razmerah sezonskih delavcev v Kranju. Kaže, da imajo prav delavci v gradbeništvu najslabše stanovanjske pogoje, če-

prav seveda ne vsi. Pred dnevi, ko smo se zadrževali v Mostah in Zirovnici, so nas domačini opozorili na »stanovanja« (in to celo družinska) v spodnjih, betonskih delih podrtih barak ob jezu elektrarne v Mostah, na desnem bregu Save. V teh barakah, ki so bile spodaj zidane, zgoraj pa lesene, so bila takrat, ko so elektrarno gradili, skladišča. Zgornji, leseni del so potem podrli, v spodnje prostore pa so se že poleti 1962 vselili nekateri delavci gradbenega podjetja »Sava« Jesenice z družinami. Sobice so tu zelo majhne, zelo vlažne, mrzle, skozi strop zamaka, če dežuje. Na 3. strani objavljamo tri slike, ki pa nam vsega ne morejo pokazati.

Povprašali smo v podjetju »Sava«, kako je pri njih s stanovanji za delavce. Sekretar nam je pojasnil, da imajo za vse delavce, tudi ne kvalificirane, zagotovljena samska stanovanja, ne pa družinskih. Na Jesenicah imajo v samskih domovih prostora za 300 ljudi. Delavski svet podjetja pa je sprejel sklep, da se delavci v samska stanovanja ne morejo naseljevati z družinami. To je tudi vzrok, da so se štiri družine naselile v spodnje prostore opuščeni barak v Mostah, pravi sekretar.

Kakorkoli že — menimo, da naša družba ne bi smela dopustiti, da ljudje živijo v tako neprimernih stanovanjskih pogojih!

A. TRILER

Ostanki zavezništva

Kaj vse je zastaralo po vojni

Malo je pisarn, kjer sedijo zavezniki še skupaj ● Morda je čas že prerasel nekdanje oblike ● Nekaj praznih sob v berlinskih gradovih, kjer so se zavezniki nekoč shajali.

ZVENI ČUDNO, toda res je, da je berlinski grad Spandau, kjer so zaprti še trije vojni zločinci, obsojeni na nürnberškem procesu, edino torišče, kjer še zavezništvo iz pretekle vojne ni odpravljeno. Pred vrati tega gradu se namreč še vedno zamenjujejo na straži ameriški, ruski, angleški in francoski vojaki. Dvajset let po vojni so zavezniški odnosi v mestu, kjer so vse štiri vojske velesil, omejeno na nekaj uradov.

Sodna palača

NA ROBU malega berlinskega parka stoji še danes stavba v klasičnem slogu, kjer je nekoč zasedalo berlinsko sodišče. To poslopje, ki so ga lani od zunaj in od znotraj prenovili, je bilo nekoč sedež četverne zavezniške uprave v Berlinu. Zdaj sta v prostrani palači ostala samo še dva zavezniška urada: medzavezniški urad za protiletalsko zaščito, ki je še popoln in v njem sedijo vsi štirje zavezniki in tako imenovana »Allied Travel Board«, neke vrste potovalni urad, iz katerega pa so izstopili Rusi.

Potovalni urad v zavezniški palači je nastal kmalu po vojni. Takrat namreč na ozemlju Berlina ni bilo ustanove, ki bi izdajala potna

dovoljenja, za tiste meščane, ki so hoteli potovati v tujino, ali pa so imeli namen izseliti se iz svojega mesta. Ko sta bili pozneje ustanovljeni dve nemški državi, vzhodna in zahodna Nemčija, zahodni zavezniki niso priznali potnih listov vzhodnonemških oblasti. Urad je zaradi tega zadržal svoje pristojnosti in sicer je izdajal posebna potna dovoljenja vzhodnonemškemu državljanom, ki so potovali po svojih opravkih v zahodne države. Sovjetski zastopniki so zaradi tega izstopili iz urada.

Poleta pod noge

VEČ SKUPNIH zavezniških uradov, ki so poslovali po vojni v Berlinu je razpadlo zaradi osnovnega razloga, da so si zahodni in vzhodni zavezniki metali polena pod noge kot so zahtevali tekoči politični cilji. Zadržali so tiste urade, kjer ni bilo hudih notranjih nasprotij, ki bi bila v zvezi s političnimi razlikami in trenji.

Tudi potovalni urad, v katerem vedrijo še tri zahodne sile, že nima več nobenega smisla. V zadnjih letih je število potnih dovoljenj, ki jih izdajo v tem uradu državljanom Vzhodne Nemčije vedno manjše. V prvih po-vojnih letih je prihajalo na urad za potovanja v zahodne države precej več ljudi. Do leta 1961 je namreč letno iskalo potna dovoljenja okoli 15.000 potnikov, v zadnjih treh letih pa število doseže komaj še 3.000 potnikov. V zahodne države potujejo z zavezniškimi potnim dovoljenjem le redki umetniki, diplomati in športniki.

Zadnji ostanki zavezništva

OB VSEM, kar smo zapisali, so najbrž šteti dnevi tudi še zadnjim ostankom zavezništva. V zavezniških krogih se vedno bolj odkrito govori o nesmiselnosti vzdrževanja velikega števila straž in osebja v zaporu Spandau, kjer so za zapahi samo še trije vojni zločinci. Stroški za vzdrževanje te trdnjave

pa so tako veliki, da se to več ne izplača. Parv tako razmišljajo, da bi preostale zaporne trdnjave Spandau pomilostili. Tudi medzavezniški urad protiletalske zaščite nima več svojega »reson de etre«. Čeprav mirovna pogodba z Nemčijo še ni sklenjena, pa so zavezniki svoje urade že povsem odpravili.

REKLI SO ...

»Tistemu, s katerim vas žena vara, se ne morete bolje maščevati kot da mu jo povsem prepustite.«

S. G., francoski komediograf

»So, ženske, ki jih samo nezvestoba družiti s svojimi možmi.«

S. G., francoski komediograf

»Bolj pametno je govoriti neumnosti kot streljati.«

W. Churchill, britanski državnik

»V smehu je ključ, po katerem lahko spoznamo človeka.«

R. Guardini, italijanski filozof

»Ko bi bilo na svetu več komikov, bi bilo gotovo manj vojn.«

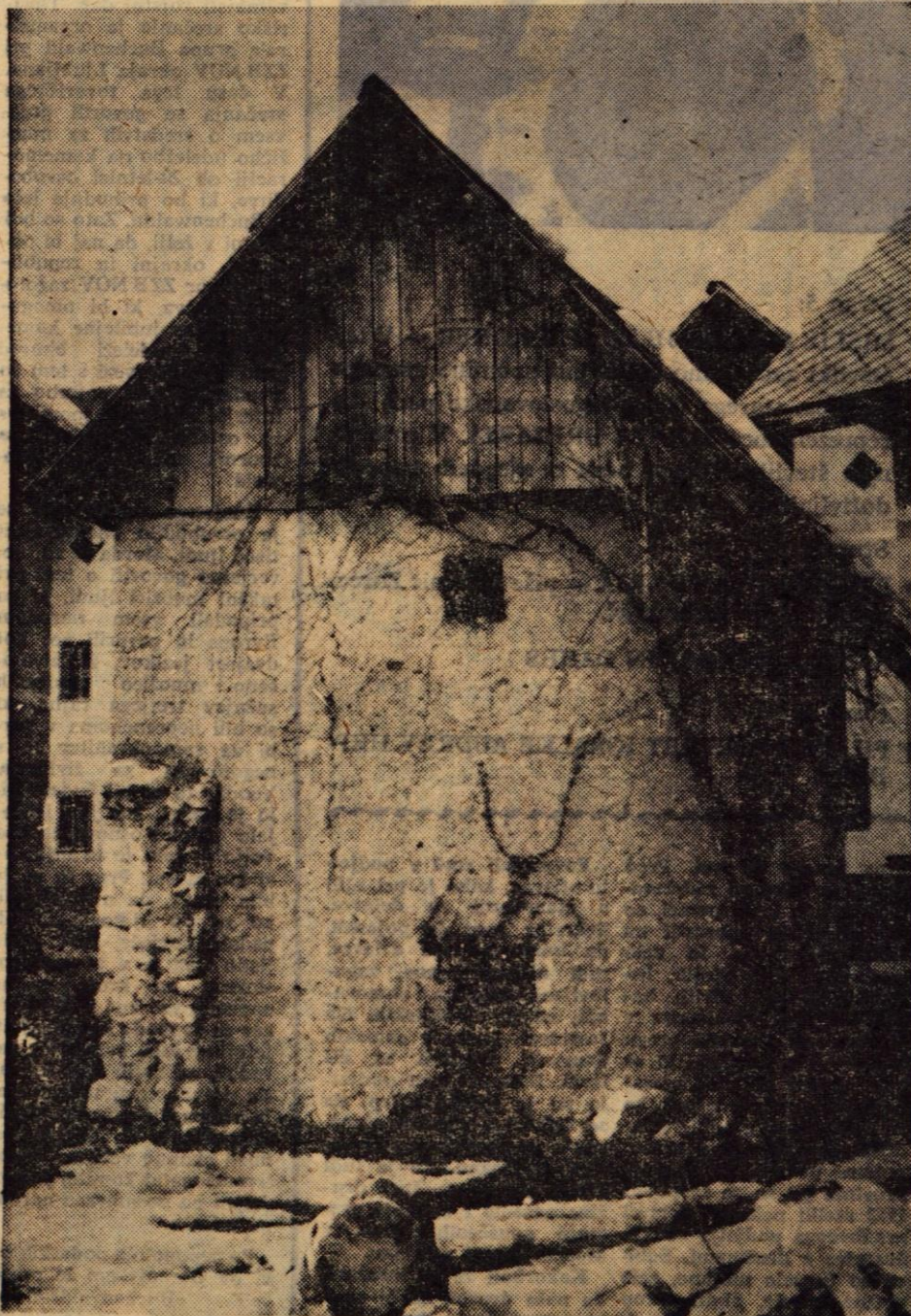
Fernandel, francoski komik

»Ljubimkanje je kakor smučanje — če je steza bolj strma, večja je možnost padca.«

H. K., avstrijski komik

»Zakon je kakor film, kjer mož piše scenarij in pripravlja majhne scene, žena pa skrbi za zvočne efekte.«

M. K., francoski filmski režiser



Zidana kašča v bohinjki Srednji vasi izvira iz začetka 17. stoletja in je ena najstarejših stavb v Bohinju — Foto: Franc Perdan

GLOBAL

Če ne bi bilo prestopnih let

Švicarski znanstveniki so izračunali, da bi bili sedaj šele v januarju leta 1964, če ne bi bilo prestopnih let.

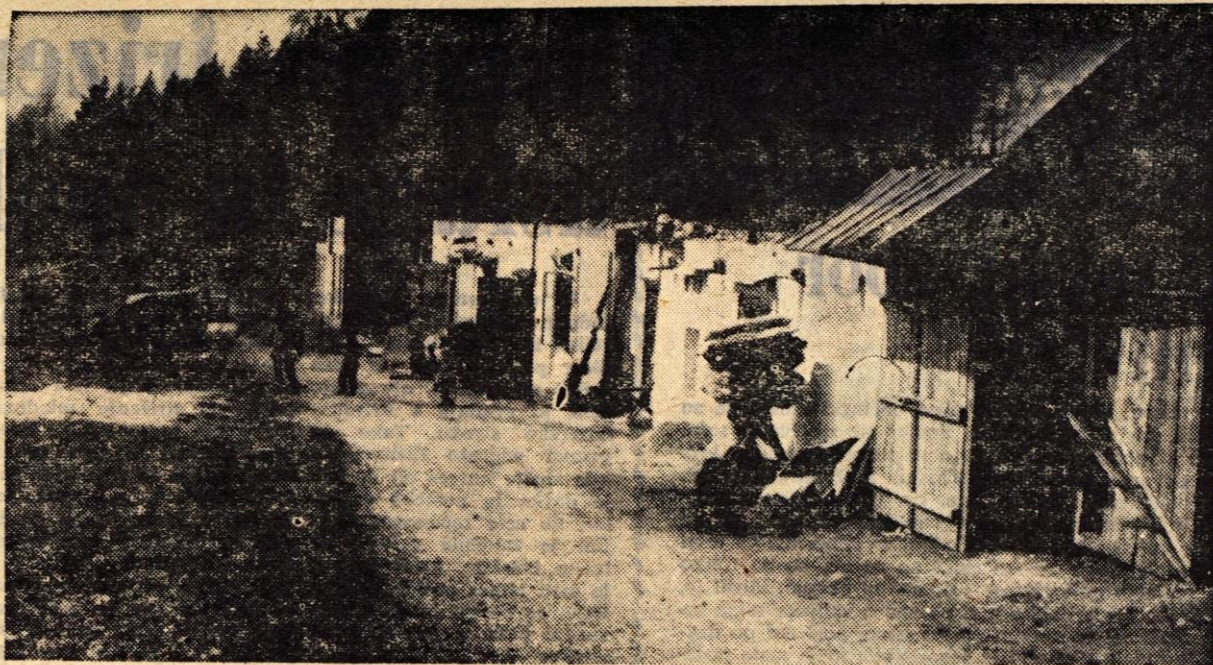
Bolje zasluži, če ne dela

Pred sodiščem v Londonu se je moral zagovarjati nek delavec, ker ni hotel delati. Dokazal je, da je dobil od socialnega zavarovanja več kot pa če bi delal. Zaslužil je 9 funtov, podpore pa je dobival 9 funtov in 16 šilingov. Pri tem so mu odtrgali še obrok pri posojilu.

Previsoke cene

Sodišče v Glasgowu rešuje zanimiv primer zakona Horden. Pred nekaj meseci je namreč Elizabeth pričela zahtevati plačo za gospodinjska dela. Mož ji je plačeval, sedaj pa ji je poslal račun za hrano in stanovanje. Na sodišču sta vložila tožbo zaradi previsokih cen.

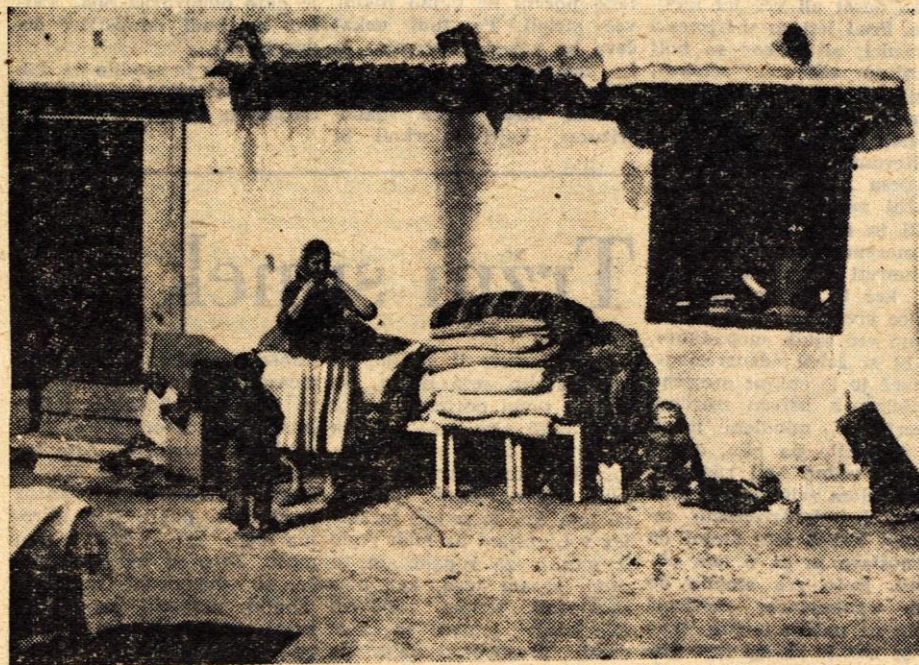
V Mostah, takoj za jezom elektrarne, so bile nekdanje hiše — spodaj zidane, zgoraj lesene. Zgornji del so podrli, ko so končali gradnjo elektrarne, spodnji del pa je ostal (na sliki). V teh nekdanjih skladiščih živijo zdaj štiri družine in dva samca. Moški so zaposleni pri gradbenem podjetju SAVA Jesenice, žene in otroci pa so bili doma, ko smo jih ondan dopoldne obiskali. Iz svojih majhnih in vlažnih sobic (zid je iz betona) so znosili na sonce posteljino, da se malo prezračijo...



TUDI

v takih stanovanjih živijo ljudje

Zena delavca Cvetka Nikolića je povedala, da so se sem notri vselili že avgusta leta 1962. Skozi strop pozimi in ob deževjih močno curlja, razen tega pa je pozimi še zelo mraz. Gradbeno podjetje SAVA Jesenice ima za svoje delavce zagotovljena samska stanovanja, ne pa — za vse — družinskih (Foto: Triler)



V tejle razpadajoči leseni hiši, po domače Franconovi bajti v Virlohu št. 1 pri Skofji Loki, živijo štirje ljudje: dve stari ženski (ena je stara 70 let in še dela — šiva delovne obleke, druga pa jih ima že 72, je slepa in nesposobna za delo) in 53 let star moški, zaposlen v Jelovici, z devetletnim sinom. Kdo je kriv za take stanovanjske razmere? Morda malomarnost teh ljudi samih, morda tudi ne... (Foto: F. Perdan)



Zena delavca Jusa Rekanovića nam je pokazala sobico velikosti 2 x 4 m, v kateri imata z možem in z dva meseca starim otrokom vse: spalnico, kuhinjo, dnevno sobo... Foto: A. Triler

Butalski zbor volivcev

Butalcem so zboleli za gripo občinski možje pa so sklenili, da si bodo tačas, dokler ne okrevalo, sami sklicevali zbere volivcev. Zato so naročili svojemu krojaču, da gre in namesto občinskih mož opravi to reč.

Krojača pa so izbrali zato, ker je bil vaje stranke vsak ljubi dan vleči za nos in se jim pridušati, da bo jutri narejeno, kar bi moralo biti že danes, če pa jutri iz tega ali onega vzroka slučajno ne bo, bo pa toliko bolj verjetno pojutrinjem. Krojač ni obupal. Misli je, da mu bo enako lahko tudi na zboru volivcev tekla beseda. Pokimal je redkim poslušalcem, pogledal po dvorani in dejal: »Tovariši in tovarišice!« in je malo počakal, da mu v glavo pride koristna misel. Pa je še enkrat dejal »Tovariši!« in pokazal s prstom na moško plat poslušalcev. Koristna misel se ni marala prikazati od nikoder, pa je s prstom pomeril še na žensko stran in dejal: »Tovarišice!«

Potem je molčal, požiral slino in buljil doli po dvorani.

Poslušalci so čakali, že so pričeli zehati in misliti češ, pa je res kot pravi tale zbor volivcev, prav tak dolgčas je.

Krojač na odru je zajel sapo: preklicana je ta reč — strankam se lahko izmišljujem ves dan, tukaj mi pa še za ped daleč ne gre jezik! Iznova se je zaletel in s povzdignjenim glasom dejal: »Tovariši in tovarišice!« in s prsti kazal na poslušalce.

Ko pa so nekateri poslušalci začeli iz navade odhajati, se je raztogotil, udaril po mizi in zagrmel: »Tovariši in tovarišice, vi mislite, da je občina kriva, če je obleka zafušana! Toda nikoli ne pomislite, kakšno blago nam ljudje včasih prinesejo. Vi bi radi novo šolo, asfaltirano cesto, kulturni dom, boljši kruh, več mesa, cenejšje mleko, novo trgovino, varstveno ustanovo, frizerja in kaj jaz vem, kaj še vse, toda vprašam vas, ali je mogoče iz enega metra štofa urezati moško obleko? Nak, še za hlače bo premalo! Prav taka je z občinskim proračunom, tovariši in tovarišice! Ne moreš ga raztegniti, kakor tudi štofa ne moreš. Nekateri predlagajo: pa ga kje malo pristrizžite in fliko porabite drugje. Jaz vam pa pravim: ali boš hlačnico rezal, da boš zakrpal luknjo na riti? Drugi spet sitnarijo: zakaj občina pusti, da imajo podjetja in zadruga izgubo? Zakaj jim pravi čas na prste ne stopijo, na odgovornost pokličejo? Potem je nekdo še vprašal, zakaj smo v Butalah pločnike asfaltirali, za ceste v okoliške vasi pa asfalta ni? Tako govorenje, tovariši in tovarišice, je skrajno nazadnjaško in škodljivo. Krojača nihče ne vpraša, ali je vrnil vse flike. Kdor ima škarje v rokah, si bo prvi urezal največji kos«

In je bil butalski krojač vesel, da je tako gladko odgovoril volivcem.

Homana sa poštrihal

U Lok imama use sorte paj-bmal per družl še ceu kap ta zrne (nej m to-na štejeja za krabkih pjač. Tak de dons uli-bdo; prozaprour sa to lokali). kat vidš kar ta velke kozarce Kar se tega tiče, j blo en cajt dober, pol mal slabi, zdej se j pa spet obrnil mal na boli. ruma pa konjaka pa drugih podobnih pijač. Seveda se j zraun še torte jeja, pa koje Med tem pajzlnam, k jih ma-pije pa tak naprej. ma, j pa edn čist posebne sor-te. Zuni nad uratm j pa z gro-mozanskm, že mal obšlesanm de ni ne teč ne meš. To j črkam napisan »SLAŠČICAR-pajzl per Homanu. Prozaprour NA«. To se prav de labh i blo zla fletn tam, posebn od usak mulc not pride pa naro-začetka. Torte s labh jedu, či kar č. Tak se ulikat nardi, pa sladoleđ, pa koje piu, pa de j Homan poubn ldi, po ta če s z družna not peršu, tud bolm mularije, pijeja pa obna-kešna pametna pa nucna reku. šaja se pa glib tak ket u šta-Pol sa pa počas začel ta krab-rij. Se zastop, de prouzaprour ke pjače b kojetu točt. Taperu nisa u štarj, se nad uratm pi-sa rum. pa se tist le ta mejb-še »SLAŠČICARNA«. Pa še ve štamperle, k jim prauwa za neki j Homan zla perložn-fingrati. Prou bmal se j pa to Za radni zastaut. En koje pa tak rezpasl. de se j rumu kar mal počakaš pa pride. če i da

Brivsko - frizerske usluge in upokoјenci

V olepševanju človeškega Ob tej priliki smo načeli nas srečal, bi rekel: »No, te-rodu imajo brivci in frizerji pogovor o tem, da cene fri- velik in pomemben delež. zerskih uslug niso v skladu le so pa pošteno ostrigli!« Sicer pa tudi tisti, ki niso K o sem pomislil na to dej- brivci ali frizerji, opravljajo stvo, sem se nehote ugriznil v ustnico. V ogledalu pred delo, ki spadajo v brivsko- menoj sem zagledal ta ugriz in se ustrašil, kajti lahko bi frizersko stroko. Tako na trdolasega fanta kot za ubo- žena kaj posumila, saj veste, primer pogosto slišimo, da mahu edino še za ušesi. Tak- kako je z ženskami. S stra- je davkarija pošteno ostrig- hom sem šel domov in takoj la- la«. Še celo računovodje, ki prišel menicati: »Ne vem, jim je zaupana naloga, da med našo četo je bilo nekaj kako je to mogoče, da sem točno beležijo, kako in kaj takih. Mejdus, to vam je de- ugriznil v ustnico?« Ona pa nato: »Zato, ker že dolgo je med letom poslovalo pod- bel gledal mojster, ko smo nisi jedel mesa!« »Jaz pa sem jetje, se včasih lotijo frizer- se vsi od prvega do zadnjega dali ostriči »na balin«. To se že bal, da boš mislila, da pa zaradi tega, ker smo bili na zaradi tega, ker smo bili pa punca!« In veste, kaj mi vsi trdno prepričani, da se me je ugriznila kakšna mla- tako poceni ne bomo nikoli je nato odgovorila ona? »Ni- več strigli. Pa tudi nekaj kar ne bodi domišljjav, de- časa bo zalego striženje. In še nekaj: prišli smo na dec stari!« Vse to se je zgodilo na dan pred podražitvijo brivsko- frizure«, kajti kdorkoli bi frizerskih uslug.

Brivec in frizer te naredi- LIPE

Tržni sunek

Če verjamete al' pa ne, do pred kratkim sem mislil, da imamo samo potresne sunke — zadnjič sem pa čital, da pa imamo lahko tudi tržno- inšpektorske sunke. Da so ti sunki zelo močni sklepam po tem, ker je sedem mesarjev v Ljubljani na mah vrglo iz mesnic za zapahe, in to samo zaradi tega, ker niso spoštovali sedme zapovedi »Ne kradi«, temveč so se le držali pregovora: »Kar je moje je moje, kaj je moje pa tebe n'č ne briga.« Kar verjeti ne morem, da so bili omenjeni mesarji mesa še tako siti, da so rajši v svojih službenih cekarjih in aktovkah nosili domov namesto mesa — denar. Tega so doma sortirali po načinu: nekaj podjetju — preostalo meni. Upam, da jim bo sedaj zaradi takega poslovanja in presitosti v domu oddiha teknil enolončni obed — ričet. Če bi bili taki tržni sunki večkrat v tednu, potem sem prepričan, da bi funkcionirale vse registrske blagajne, izginili bi vsi duplikati, ključni blagajn in bi se celotno poslovanje zopet vrnilo na star glajz — na glajz poštenosti.

Ko že toliko pijšem o mesarjih, moram povedati, da tudi v našem kraju po zadnjih novicah ni funkcionirala mesarska poštenost, kajti tudi naše mesarsko podjetje se je zahakljalo pri besedah »Pošteno poslovanje«, kakor se je zvedelo, so si posamezniki pridobiti protipravno premoženjsko korist, delali poneverbe, nevestno poslovili itd. Večjim potrošnikom kakor npr. gostinskim obratom, so dostavljali meso

slabše kvalitete. V nekaterih menzah so dobili toliko kosti, da bi abonente lahko imenovali kot proizvajalce — glodalce. Seveda do česa takega ne bi prišlo, če bi ekonomski in upravni menz predčasno pogruntali oziroma ločili, kaj je kost in kaj meso. Zato ni nič čudnega, če so imenovani mesarski tehniki ustvarili na račun kosti okoli 16.700 din mesnega presežka. Pri tolikem mesnem presežku pa so si ustvarili tak mesarski socializem, da so od te količine dobivali nekateri uslužbenci tedensko meso že kar brezplačno. Sreča v nesreči je v tem, da se je ta mesarski hindel — hondel odkril že po treh letih in ne po desetih, sicer bi bili grehi posameznikov še večji, milijonske škode pa bi se spremenile v milijardne.

Da bosta v bodoče potrošnik in pa tržni inšpektor še bolj budna nad celotnim poslovanjem v našem kraju, bom povedal za zaključek še eno mesarsko:

Mesarski pomočnik je za hrbtom svojega mojstra prodajal kosti in si tako priskrbel postranski zaslužek.

Mojster pa je to nekoč opazil in ga napodil.

Čez nekaj dni se je pomočnik vrnil.

»Mojster,« je dejal, »ali mi lahko daste spričevalo?«

Mojster je skoro pobesnel: »Kaj, najprej me okradeš, potem pa hočeš še spričevalo? Kaj pa naj napišem vani?«

»No, napišite pač: bil je pošten do kosti.«

GREGA

Mislil sem,

da je to moj konec

O znanem padalcu
JANEZU BREZARJU
piše Tone Polenec

Tri kot večnost dolge sekunde

1. nadaljevanje

Janezek, droban in vedno kuštravih svetlih las ter sinje plavih oči, se prav v ničemer ni ločil od fantalinov, ki so se takrat klatili po Hujah pri Kranju. Rad se je pretepal in rval z vrstniki, rad je jezil domače in še ráje ponagajal sosedom. Tak je bil in tak je doraščal.

In kdo je bil ta kuštravi, plavalasi deček, po imenu Janez. Govorimo o Janezu BREZARJU, stalnemu članu državne padalske reprezentance, nosilcu dveh svetovnih in osmih državnih rekordov v padalskih skokih, poleg tega pa ovratnik njegove najlepše obleke krasi padalska diamantna »C« značka.

Tak je postal naš Janezek, ki se je rodil 28. 6. 1937 v Kranju in od takrat pa do danes postal vzor kranjskega Janeza prenekateremu Jugoslovancu.

Le kako ga je pot zanesla med tako imenovane »kamikaze«, junake neba?

Precej dolga storija, pravi Janez! Pa mu za hip prepustimo besedo:

»Bil je lep majski dan, ko smo že vsi naveličani pouka sedeli v razredu in s svojimi mislimi gotovo nismo sledili v tem letnem času tako »neumnemu« opravilu, kot je pouk. Nenadoma je monotonost in tišino v razredu premotilo hrupno bobnenje letalskih motorjev nekje visoko v zraku nad šolskim poslopjem. Kradoma so se vsa očesa ozrla proti oknu in pogledi so mrzlično iskali letalo, ki nas je premotilo. Naše bistré oči so ga kaj kmalu našle, a tisti trenutek je brnenje prenehalo in iz letala so pričele padati drobne, črne pike, iznad katerih so se odpirale bele kupole padal. Padalci, je nekemu ušel tihi vzklík. Kot da bi bilo to včeraj se spominjam, kako nemo in polni občudovanja smo zrlí v počasi padajoče in rastoče bele cvetove. Takrat se mi je porodila tiha želja: Ko bi le mogel skakat!«

Takole nam je Janez počasi pričel razgrinjati zaveso, ki jo je usoda postavila medenj in padalstvo.

Nekaj mesecev za tem je pot Janeza zanesla na letališče v Lescah, ki je bilo takrat (1952) prizorišče I. svetovnega padalskega prvenstva. Z zavistjo v srcu je občudoval junake pod svilenimi kupolami. Zelja in hrepenenje po padalstvu sta se v njem razraščala, obenem z njima pa se je pričel v Janezu javljati dvom o samem sebi. Ni si bil na jasnem, ali bi upal skočiti ali ne.

Usodno srečanje s padalstvom je bilo tretje. Tedaj je učitelj padalstva Kranjčan JOŽE CELAR nekega nedeljskega dopoldneva spretno skočil na Planino. In kakšen slučaj, na tla ie pri-

letel v neposredni bližini Janezovega doma! Tega dne se je Janez odločil, sam zase in proti volji svojih staršev (točneje povedano, brez njihove vednosti). Prav takrat pa je tudi kranjski aeroklub »STANE ZAGAR« razpisal med mladino padalski tečaj in, ne bodi len, Janez je bil med prvimi, ki so se vpisali.

Stiriinpetdeset tečajnikov z Janezom na čelu je zrló v učitelja pred zeleno in z najrazličnejšimi skicami poslikano tablo, kot da bi ga hoteli kupiti. Sicer pa nič čudnega, kajti Celarjev Joža je bil spreten govornik in vedel je, kako mora ravnati z začetniki, kakršne je predstavljala pred njim zbrana družčina zelencev. Teorija, teorija in še enkrat teorija. Kar znaš na zemlji za 5, boš znal v zraku za 3. Potem zlaganje padal, skrbno, prefinjeno opravilo, ki je življenjske važnosti za vsakega padalca. Vrvíce sem, tja, gor, dol, svila padala zložena v knjigo, skrbni in preračunani pregibi složno bele svile, zlaganje vsega tega v torbo in zapenjanje gumic, to je bilo najnujnejše, kar so se morali padalci v kratkem času naučiti. Za marsikoga, ki se je med padalce vpisal iz golega avanturizma ali zaradi kompleksa manjvrednosti, je bilo to preveč. Padalstvo zahteva treznega in preudarnega človeka! No, naš znanec se je obnesel zelo dobro. Tudi izpit v glavo vlite, natlačene in tisočkrat premozgane teorije je napravil z odliko. Tisti težko pričakovani dan se je bližal, vendar s hitrostjo polža, kajti že takrat so padalce trle prav take skrbi, kot jih še danes — namreč: ko bi se morala sezona pričeti, padal ni bilo.

Potem je prišel 31. julij 1954, dan, ki se ga Janez spominja najraje, dan v katerem je okusil prvo kapljico in opoj padalstva, skratka dan, katerega datum ima v njegovi knjižici padalskih skokov častno prvo mesto.

Tega dne se je v Lescah zbralo deset korenjakov, takih kot Janez. Bledih, molčečih in sitnih mladeničev, ki so slepo in poslušno sledili »ukazom« učitelja Jožeta, postavili start in pripravili staro dvokrilno letalo PO-2, ki je bilo takrat še v svojih najboljših letih, za vzlet. Še zadnje suhe priprave in mehanik je obrnil ogromno eliso, ki se je po nekaj obratih in energičnem sunku z nejevoljo zavrtela hitreje, nato pa, kot po nenadnem premisleku, pričela parati zrak hitreje, vse dokler motor ni dobil pravičnega glasu. Pilot letala ALBIN NOVAK je že mahal prvemu padalcu. To je bil Rudi Škofic, takrat že izkušen padalec. Njega so porabili za sondažni skok in s tem omogočili vsej »zelenjavji«, ki jo je tega dne čakal zračni krst, da se bo v zraku počutila kar najbolj varno.

Letalo je vzletelo, v nekaj minutah (dobri stari časi) nabralo 600 m višine in od njega se je oddvojila postava, podobna drobčenemu križcu. Padalo se je odprlo takoj, in dobro minuto zatem se je Rudi že znašel na zemlji.

»Sedaj pa, fantje, gre zares!« je Celar povzdignil svoj glas. »BREZAR, ti boš prvi na vrsti.« In Janezu so oprtali veliko padalo, mu pripeli rezervnega, Joža mu je dal še zadnje, pa že tolikokrat poprej povedane napotke in Janez se je povzpél v letalo, se zbasal na prednji sedež, počakal, da mu je Jože pripel vrv avtomata (naprava, ki padalo dobesedno potegne iz torbe) na obroč ob pilotovi kabini; še znak starterja in letalo se je zakadilo po travnatí pisti in našega, v tem trenutku mučenika, poneslo v zrak. Sicer pa naj Janez o tem sam pripoveduje:

»Srce se mi je kar stisnilo, ko sem začutil, da letalo izgublja trdna tla pod kolesi. No fant, sedaj pa imaš, kar si si skuhal. Moraš skočiti, pa konec, sem si mislil. Minute so se spremenile v sekunde. Kako sem si želel, da se letalo vsai



Zadnje Janezove priprave pred skokom

vzpenjalo ne bi tako hitro. Pa ni nič pomagalo. Naj sem še tako poskušal občudovati pokrajino pod krili letala in se tako zamotiti, mi to ni uspelo. Saj sva komaj vzletela, pa smo že nad pisto! Pilot je odvezal plin in ko je motor stekel čisto potihó, mi je zamolkel in od žvižganja vetra izmaličen glas dal vedeti, da je prišel čas, da se skobacam na krilo in poženem v navidezno praznino pod seboj. Nekako mi je uspelo, da sem zlezal na krilo. V trenutku me je prevzel dvom. Ali sploh bom skočil? Najraje ne, toda naj se na zemljo pripeljem z letalom! O tem ni govora, torej, dragi tovariš, ne ostane ti drugega, kot da skočiš! Še sem okleval na krilu, nato pa me je v trenutku prevzel nenavaden občutek, podoben tistemu, ki ga človek dojema v zamaknjenosti. Mehek, kot napol prazna vreča sem bolj padel kot pa skočil s krila. V tem trenutku sem zapadel trem sekundam, dolgim kot večnost. Ali se bo padalo sploh odprlo? Padam, padam, kdaj bo padanja konec? Loteval se me je obup. Tedaj pa me je nekaj streslo, obenem sem zaslišal pok in začutil pritisk vezi na telesu. Končno, padalo se je odprlo! Sedaj je vse v redu. Previdno, da ja ne bi kaj pokvaril, sem se pričel nameščati kar najbolj udobno v sistem vezi. Navzgor nekaj trenutkov nisem gledal, kajti še vedno nisem bil čisto prepričan, da je padalo res odprto. Bal sem se pomote. Počasi sem se le ojunčil in z očmi pričel slediti pol ducata vrvic ob moji levi roki in na svoje veliko zadovoljstvo opazil, da se stekajo v okroglo krojeno in tisti trenutek tako dragoceno tkanino, ki smo jo imenovali padalo. Odprtina na vrhu padala mi je vlivala zaupanje (padalo starejšega tipa PŠ-01). Postal sem dobre volje in pričel sem se veseliti življenja. Padalstvo je lep šport, sem premišljal. Je najlepši. Na zemljo sem komaj še pomišljal. Sele, ko sem od nekod začul: Pazi na noge in obrni se z vтром v hrbet! sem opazil, da se zelena preproga pod menoj počasi dobiva videz travnika. Stegnil sem noge in se obrnil po vetru tako, kot so mi rekli takrat, ko sem se kobacal v letalo. V zemljo sem udaril tako, da me je pošteno prekopicnilo. Hitro sem se ujel, pogasil padalo in se smejal, smejal iz samega nepotvorjenega zadovoljstva. Takoj bi skočil še enkrat. Nič lepšega od padalstva!«

No, dan se za Janeza ni zaključil tako lepo, kot si je on to zamislil. Na startu ga je že čakala izbrana garda padalskih veteranov. Same težke čevlje so imeli na nogah. Vsak mu je pritisnil »eno težko« na zadnjico. Malo ga je bolelo, pa ni bilo hudo. S tam so ga sprejeli medse. Janez ie v resnici postal padalec.

Rateče nekdanj ^{Gorenjski kraji} in ljudje ⁱⁿ danes

RATEČE, v začetku aprila...

Zadnja vas pod Julijskimi Alpami v Jugoslaviji proti severozahodu so Rateče. Pred dnevi, ko smo jo obiskali, je bila vas precej prazna. Zima se je poslovila, drzne Bloudkove moštrovine počivajo, pomlad — prava pomlad pa se šele pričinja.

Kratek postanek v gostilni, ki je še v Sloveniji — Pri Mojmiru...

Pet, šest gostov. Največ domačinov, ki so prišli, da pokramljajo. V kotu se pritožuje gospodinja, ker je dobila v Kranjski gori slabo meso; druga priganja moža, da mora na kosilo, medtem ko jo on prepričuje, da kozarček pred jedjo vendar ne škoduje. In še nek Italijan — saj smo samo 800 m od meje. Še par minut in naprej smeš le z dovoljenjem. Toda, če gledaš proti meji vidiš, da jo narava ne pozna — dolina se namreč čez neopazno razvodje nadaljuje proti Fužinam, proti Beli peči, nekdanj zadnji slovenski vasi, ki je danes pod Italijo.

Sprehod po vasi

TO JE PRIJETNA pastirska vasica z ostanki tipične alpske kmečke arhitekture, ki pa so jo precej uničili trije požari in druge naravne nesreče. Še vedno je kmečko naselje, čeprav mnogo mladih ljudi odhaja na delo na Jesenice. Še vedno pa so med starejšimi ljudmi živi običaji, ki so tako značilni za to vasico.

»Pastirski rej«

OBİCAJ, po katerem so postale Rateče posebno znane je že zelo star. Vsako leto so namreč junija gnali živino iz vse vasi v planino. Gospodariji so tistega dne v sprevidu in v spremstvu narodnih noš pripeljali živino na določeno mesto, kjer so pred posebno komisijo preizkusili, koliko

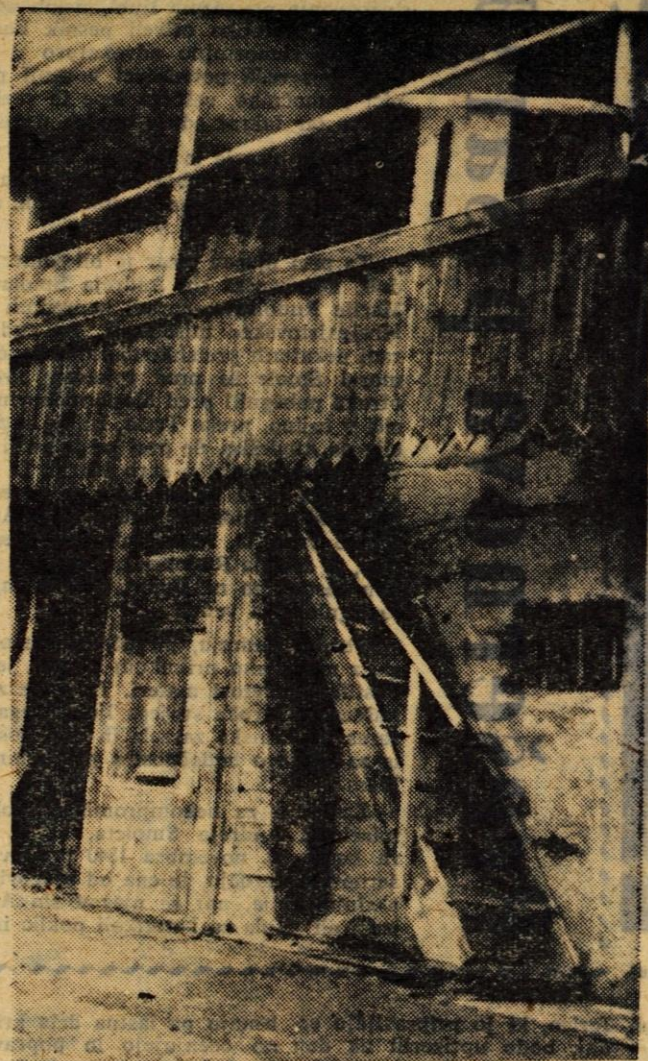


68-letna Marija Kerštajn ni takoj privolila, da bi jo fotografirali

mleka ima njihova živina. To mleko so merili na »štih« (to so bile posebne zarezane v leseni posodi) in »hlebčke«. Po količini mleka, izmerjenega za vsako ovco na dan, ko so odgnali živino v planino, so si jeseni delili med seboj sir. Po končanem »merjenju« in rajanju so živino prevzeli vodja tropa s pomočnikom, molzači in poganjači ter jo odgnali v planino. Tam so ostali do septembra. Ko so se vrnili, je bil v dolini velik praznik. Živino so pričakali starejša reja, spravniki, člani komisije za merjenje, vaški mogotci in vsi ostali prebivalci. Danes so jesenski in spomladanski pastirski praznik združili v posebno prireditve, dodali so še striženje in predelavo volne, da tako vsak, ki obiše praznik rateških pastirjev — Pastirski rej — vidi, kako so včasih živeči pastirji.

Poznate »meštco«?

USTAVILI SMO STARO ZENICO, ki je pravkar »ukrotila« piščanca za nedeljsko kosilo. Bila je Marija Kerštajn, stara 68 let. Hoteli smo zvedeti kaj o življenju v vasi. Malo nezaupljivo je pogledala in že je hotela oditi. Hoteli smo jo zadržati, zato smo jo povprašali, če še kaj dela »meštco«. Bila je presenečena.



Detajl gospodarskega poslopja kmetije alpskega tipa iz Rateč s hlevom spodaj in podom zgoraj

— Ali veste, kaj je to?
— Seveda vemo, saj smo bili na reju v Planici.
— Delamo jo še, samo ne več toliko kot včasih. Zdaj ni več takih praznikov kot nekdanj. Največ smo jih delali takrat, ko so zagnali drobnico v planino in ko so jo jeseni vračali.
— Koliko pa je še živine v vasi?

— Drobniče (ovce) je le še okoli 600, krav pa okoli 100.
— Kje pa imate pašnike?
— Ovce in jalovo govejo živino ženejo na planino »Za jezero« in v Tamar, krave na dnevno pašo pa v Rute.

— Kaj pa žoke še delate? (žok je staro rateško obuvajo, znotraj stikano v obliki nogavice iz ovčje volne — sprednji del iz bele, zadnji iz črne — spodaj s podplati iz svinjine, zgoraj pa iz ovčje kože).

— Znamo jih še delati, vendar samo iz volne, ker ni več svinjine.

Še bi jo spraševali, vendar — mudilo se ji je, delo jo je čakalo. Mi pa smo odšli po vasi in premišljevali, kaj vse se je že zgodilo v tem kraju...

Že zelo stara naselbina

PRVE ZAPISKE o Ratečah najdemo v rateški župnijski knjigi šele leta 1638. Najbolj verjetno pa je, da so začetki Rateč v letu 663, ko so Slovani prodirali čez Predil po

Soški in Nadiški dolini proti Čedadu, oziroma v letu 750, ko so Slovani pretrgali zveze z Obri in se naselili na ozemlju Čedada, Nadiške doline, Bovca, Predila, Trbiža in Beljaka. Potem je vasica pripadla Ortenburžanom, leta 1456 je pripadla avstrijskemu cesarju. Prišla je doba Napoleonove okupacije in potem zopet vlada avstrijskih cesarjev. V času nemške okupacije so morale tudi Rateče plačati svoj krvni davek za svobodo.

Od kod ime Rateče?

IME RATEČE izhaja po ljudskem izročilu od besede »raztečje« med savskim in dravskim vodovjem, medtem ko trdi znanstvena literatura, da izhaja od prvega naseljenca, ki je bil pastir iz Koroške in se je imenoval Ratej. Naselje se je po njem imenovalo Ratej selo in potem po krajšavah Rateče.

In kakšne so perspektive vasi?

ČEPRAV KMEČKO NASELJE, je v vasi vedno manj možnosti za nadaljnji razvoj. Vas postaja vse bolj privlačen turistični kraj, ki pozimi navdušuje ljubitelje belega športa, poleti pa bi težko našli lepši kotic, kot so Rateče z okolico, vso prekrito z zelenimi gozdovi in lepimi pašniki.

TATJANA VOZEL



Hlev za ovce in senik nad njim v Ratečah. Stavba je opuščena in razpada. Takih in podobnih hlevov je v tem predelu Gorenjske precej

Razkošje v očeh

Filmski portret igralkice Audrey Hepburn

Nobena oznaka se ljubki ameriški igralki Audrey Hepburn ne poda bolj kot: nedolžnost, otroška čistost. Toda to ni nedolžnost, kakšno je imela Marilyn Monroe ali Griffithove junakinje, ampak tista intenzivna nedolžna čistost, ki nas v trenutku razoroži in za vedno pridobi. Ta otroška čistost sije Audrey iz njenih velikih oči in iz njenega nasmeha, ki je kot poln nežne dobrote in je prisoten v vsakem njenem ljubkem gibu. Lahko bi celo rekli, da je dobršen del njene dosedanje igralske kariere vrsta variacij na to najznačilnejšo njeno potezo. Toda — naj to nikakor ne zveni kot kakršenkoli očitek — raje obratno!

Za začetek: Oscar

Igralska kariera Audrey Hepburn se je začela z eksplozijo popularnosti leta 1953, ko je nastopila v Wyllerjevih »Rimskih počitnicah« (z Gregoryjem Peckom). Takrat je bila kot zvezda resnično »čez noč rojena«.

Vendar pa to ni bil njen prvi film niti njen prvi stik z umetnostjo. Najprej je študirala balet na Holandskem, kjer je bila rojena. Od tu izvira dovršena ljubeznost njenih gibov — od dramatičnega bliskovitega zasuka glave do tega, kako pobere s tal odejo: vsi njeni gibi izdajajo popolno kontrolo, ki jo mora imeti nad svojim telesom balerina. Po nekaj baletnih revijah jo je opazil Mario Zampi in ji dal prvo (dvajset sekund dolgo) vlogo. Po več miniaturnih vlogah je dobila svojo prvo pomembnejšo vlogo študentke baleta v »Skrivnostnih ljudeh«. Film sam ni uspel, toda že takrat je Audrey dobila ocene: »ljubka«, »očarljiva«. Med snemanjem filma »Pojdimo v Monte Carlo« jo je pisateljica Collette izbrala za vlogo »Gigi« na Broadwayu. Tu je čez noč zablestela.

Potem so prišle »Rimske počitnice« Williama Wyllerja (mimogrede: Audrey je imela srečo, da je od vsega začetka snemala s prvorazrednimi režiserji) — in Oscar! In to za prvo glavno vlogo. Sama je rekla: »To je, kot če dobiš za darilo preveliko obleko in ji moraš dorasti.«

Sledili so filmi: »Sabrina« za Billyja Wilderja (šoferie-

va hči), ki se poroči z milijonarjem — ob Williamu Holdenu in Humpheryju Bogartu), »Smešni obraz« za Stanleya Donena (pojoča in plešoča Američanka v Parizu — ob Fredu Astairu), »Ljubezen popoldne« spet za Billyja Wilderja (hči zasebnega detektiva, ki se zaljubi v bogatega Don Juana — Garyja Cooperja) in »Vojna in mir« za Kinga Vidorja (Vidor je dejal preprosto: »Eno je gotovo: Audrey Hepburn je Nataša«).

Nežna gazelica

Ti širje filmi so po »Rimskih počitnicah« še utrdili izredno priljubljenost Audrey Hepburn, niso pa mogli istočasno tudi utrditi njenega igralskega slovesa. Bili so namreč variacija na eno temo: nedolžna Audrey, nebeško čisti otrok, ki vse očara — in to je bilo dovolj, da so nekateri kritiki ostali skeptični glede njenih igralskih sposobnosti.

Sele naslednji filmi so lahko vsem nedvomno in jasno dokazali, da je glavna značilnost (in velika vrednost) Audreyjine igralske sposobnosti prav v njeni navidezni odsotnosti. Nemogoče je potegniti mejo med Audrey in med osebo, katero igra — tako popolnoma se z njo poistoveti. V našem spominu ne živi Audrey, ampak Nataša, Sabrina, Ariane... Ta odsotnost »igranja« je tudi vzrok, da znamo o njej povedati komaj kaj več kot, da je »ljubka«, »očarljiva« in da smo se prisiljeni zatekati k



Pravo razkošje nežne dobrote, nedolžne čistosti, tihe lepote in bogate človeške duše je v teh očeh, zaradi katerih je svet vzljubil Audrey Hepburn — saj je v njih posebjeno vse, kar predstavlja ta nežna gazelica sodobnega filma

prisposodbam: »kot nežna gazelica«...

Audrey je vsem dokazala, da je odlična igralka v filmu »Nuna« Freda Zinnemana, ki ga je posnela po dveh letih permoru, leta 1959, in ki pomeni preobrat v njeni igralski karieri. Tankočutna Zinnemannova študija razvoja in duševnih konfliktov nune je skrivala v sebi nevarnost: razbita je na poglavja, ki so v sebi zaključene celote, od katerih ima vsaka svoj vrh.

Tankočutna igralka

Neenotnosti je mogla film rešiti samo odlična igralka, ki je edina lahko z neprekinjenim in stalnim razvojem svoje vloge obdržala notranjo povezanost in harmonično ravnotežje tako zgrajenega filma. In to Audrey popolnoma uspelo — saj se med začetkom in koncem dobesedno pred našimi očmi postopoma spremeni iz cvetočega dekleta, ki je povsem prepričano v pravilnost svoje odločitve, v utrujeno staro nuno z globokimi sencami pod očmi, ki jo je razjedel notranji dvom. S tankim poslušom je tudi v manjših podrobnostih (spomnimo se samo mojstrskega odhoda iz

samostana!) dosegla popolnost.

Nedolžnosti, ki je v nezmožnosti, da bi spoznala svojo dušo in svoj resnični poklic (»Nuna«), je sledila najpopolnejša, najbolj abstraktna in obenem zadnja podoba nedolžnosti, ki jih je oblikovala Audrey: »Zeleni dvori« (1959) Mela Ferrerja. Tu je čisti otrok narave, ki se je naučil govornice ptičev in cvetic: božanstvo in preprosto dekle v eni osebi.

Razočaranje pod veselostjo

Po manj pomembni in docela nenavadni vlogi Indijanke (!) v »westernu (!)« »Neodpuščeno« (1960) Johna Hustona se je Audrey povzpela do nove kvalitete svojega igralskega s filmom »Zajtrk pri Tiffanyu« (1961). Režiser Blake Edwards je dobro poznal njeno dotodanjo filmsko podobo — in jo premišljeno uporabil tako, da je gledalce presenetil v njihovih pričakovanjih. Holly Golithy iz »Zajtrka« je še vedno nedolžna v svoji ranljivosti do ravnanja zunanega sveta, toda v svojih reakcijah navzven se pojavi nova, do slej neznana trdota. Holly je

ostra, zajedljiva, zelo trpka v svoji milini; navzven je je sama veselost kot Nataše, toda pod to veselostjo se skriva razočaranje in obup.

V svojem novem filmu za Williama Wyllerja — »Otroška ura« (1962, po drami Lillian Hellmanove) je Audrey odkrila še novo potezo svojega igralskega. Z vlogo učiteljice v tem filmu je namreč dokazala, da je zmožna tudi izraziti čustvenega igranja. Po tem filmu je igrala še v »Saradi« Stanleya Donena, v »Parizu, ko je vroče« Richarda Quinea ter zdaj v »Moj: lepi gospe«, glasbeni komediji po Shawovem »Pygmalionu«, ki jo je na film prenesel George Cukor.

Audrey se torej še vedno igralsko razvija in se spoprijeti z novimi, zahtevnimi in različnimi vlogami. Dokler pa je ne bomo videli v njih in si dopolnili ali spremenili njeno podobo v svojem spominu, pa bo za nas ostala nedolžna Audrey, gazelica z rosnno čisto dušo, ženska, ki je v ljubezni bolj idealna sopotnica kot ljubica, saj ljubi čisto in nedolžno kot pravljica na vila, obenem božanstvo in preprosto dekle.

DUSAN OGRIZEK

Otrok in njegove napake



Skoraj vsak otrok ima no, pa tudi škodljivo. Zahtevati pa moramo obvladovanje nagonov od vsakega posameznika in tudi od otroka. Če ga prepuščamo samemu sebi, se nagoni razbóhotijo in človek ni več njihov gospodar, ampak suženj.

Ljudje v otrokovi bližini imajo velik vpliv nanj. Precej napak je razvojno pogojenih, to se pravi, da vsako razvojno obdobje prinaša ugodne pogoje za to ali ono otroško napako. Ta napaka ob pravilni vzgoji spet mine, ob nepravilni pa se celo okrepi. Otroške napake lahko izvirajo tudi iz dednosti. Malo verjetnosti pa je, da bi neka otroška napaka imela samo en vzrok; navadno so udeleženi kar vsi štirje.

VRSTE NAPAK

Morda se boste začudili, ker so vzgojitelji našli okoli 300 otroških napak. Ne smemo pa prezreti, da marsikaj v zgodnjem otroštvu še ni napaka (na primer sebičnost), pozneje pa je. Napak je več vrst in so jih znanstveniki takole zvrstili:

I. bojzljivost, preobčutljivost, otožnost, strašljivost, negotovost itd. Te napake se nanašajo na čustvovanje.

II. Napake, ki se nanašajo

na hotenje in voljo, so: lažnivost, nepoštenost (kraja), uničevalnost, zahrbtnost, zlobnost, okrutnost.

III. požrešnost, nesnažnost, nerednost, klepetavost, muhavost, neodločnost.

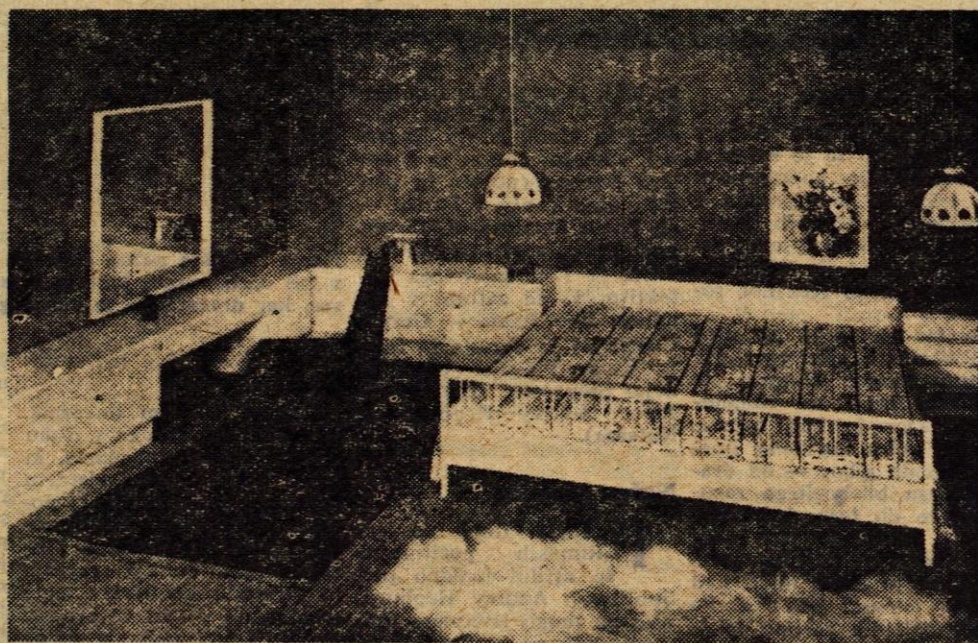
IV. lenivost, neubogljivost, predrznost upornost, robatost itd.

Čeprav smo tu našli le nekaj napak, smo se že ob njih lahko prestrašili. Če pomislimo na ogromno število napak, ki bi jih lahko našli pri odraslih in na dejstvo, da so otroške napake delno tudi zrcalo njihovega sveta, moramo res občutiti potrebo boja proti njim.

Odstranjevanje mastnih madežev

Mastne madeže na belem bombažnem perilu čistimo z milom, na barvanem blagu iz bombaža ali umetne svile z mlačno milnico in nato previdno z bencinom ali etrom, na barvani volni z mlačno milnico ali z mrzlim srednje močnim salmiakovecem.

Makeže oljnatih barv, firneža in smol na belem perilu čistimo s terpentinom ali špiritom, na barvastem blagu in volni z bencinom, nato še z milnico.



Spalnica — enkrat malo drugače. Domiselno je združena nočna omarica s toaletno mizico. Tudi ogledalo ni podolgovato, pač pa je skoraj kvadratno. Stol in preproga sta v živahno rdeči ali zeleni barvi in sta lep kontrast k svetli opravi

Črte se vedno moderne in spretni kreatorji jih znajo lepo izrabiti. Kljub temu, da je puli kaj čeden, ne bo pristojal vsaki ženi. Boki so poudarjeni in zato si ga bodo omislile le bolj suhljata de kleta

MALI NASVETI

Sirkove metle

Nove metle pred uporabo poparimo, da so bolj elastične in trpežnejše. Poparjene pustimo 10 minut. V krop damo nekaj galuna. Metle nato dobro otresemo in jo obesimo.

Kako odstranimo rjo na kovinskih delih peči

Rjo na kovinskih delih peči odstranimo s krpo, ki jo pomakamo v petrolej. Če se

je rja globoko zajedla v kovino, jo namažemo s petrolejem in pustimo nekaj ur, nato pa zdrgnemo s papirjem ali z grobo krpo. Tako očiščeno kovino namažemo z grafitom, zmešanim z osjem. Kadar želimo obnoviti tudi barvo, uporabljamo grafit.

Koža za čiščenje oken

Jelenovo kožo operemo v mlačni milnici in nato še v čisti vodi. Ko je pol suha, jo zmencamo, da ostane prožna, nato pa jo posušimo.

Kožo lepo operemo v mlačni slani vodi in nato dobro speremo v čisti vodi.

Negovanje žene, ki je prekoračila štirideseto leto

Verjetno se marsikatera žena, ko je prestopila 40. leto, kar malce zanemari in meni, da ni časa za to, da bi se človek lepotičil. Res, ni se treba lepotičiti, treba pa se je negovati in to še bolj kot v mlajših letih.

Skušale bomo starostne znake omiliti in za to si vzemimo vsak dan vsaj nekaj minut za osebno nego.

Veke se navadno v teh letih rahlo povesejo oziroma so malce zatečene. Zato si zvečer položimo na zanjte oči tonel kamilčni obkladek:

ko se ohladi, ga odstranimo. Umivajmo si obraz v mlačni vodi, v katero smo dodali nekaj zrnc boraksa. Ko potopimo obraz v vodo, široko odprimo oči in jih nato zopet zaprimo (to nekajkrat ponovimo).

Uporabljamo ricinusovo olje za to, da si z njim s pomočjo male ščetke krtačimo obrvi in trepalnice.

Visokopetne čevlje bomo nadomestili s primerno šestcentimetrsko peto. Noge si bomo vsak večer umile v topli vodi in nato splaknile v

mrzli. Vznožje v postelji naj bo rahlo vzvišeno, tako si noge bolje odpočijejo. Telo vam bo zelo hvaležno, če se boste vsak dan stuširali in sicer s toplo in nato še s hladno vodo. Dobro se obrišite in zdrgnite z brisačo.

Žene z razširjenimi krvnimi žilicami na obrazu naj si umivajo obraz le z zmerno topli vodo. Namesto alkoholnih čistilnih vod za čiščenje kože naj uporabljajo čistilno mleko. Alkoholne pijače pijmo zmerno in tudi cigaretam se raje odpovemo. Starostni rjavi madeži se kaj radi pojavijo, predvsem na rokah. Niso znak bolezni, priznati pa moramo, da ravno privlačni niso. Da ti ne bodo tako vidni, si jih nadržimo z limoninim sokom ali belilno kremo. Uživajmo hrano, ki bo bogata z A vitaminom. Jedle boste dosti jeter, masla in špinače ter pile veliko mleka.

